

УДК 658.012.34:338.48(477)

Лисюк Т.В.*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри туризму та готельного господарства
Східноєвропейського національного університету
імені Лесі Українки***Терещук О.С.***кандидат географічних наук,
доцент кафедри туризму та готельного господарства
Східноєвропейського національного університету
імені Лесі Українки***Байцим І.В.***студентка
Східноєвропейського національного університету
імені Лесі Українки*

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОСТУ

INNOVATIVE ACTIVITY OF HOTEL RESTAURANT ENTERPRISES IN THE CONDITIONS OF INNOVATIVE GROWTH STRATEGY

АНОТАЦІЯ

Зумовлено необхідність розроблення стратегії інноваційного зростання готельно-ресторанних підприємств. Охарактеризовано питання, пов'язані зі стратегічним інноваційним розвитком бізнес-процесів підприємств, управлінням інноваційною та виробничою діяльністю. Викладено теоретичні висновки та практичні рекомендації щодо вдосконалення інноваційних процесів готельно-ресторанних підприємств. Визначено методи управління інноваційною діяльністю готельно-ресторанних підприємств на основі формування стратегії інноваційного зростання. Обґрунтовано роль інновацій у розвитку готельно-ресторанних підприємств на сучасному етапі. Розкрито зміст визначення інноваційного зростання підприємства.

Ключові слова: інновації, інноваційне рішення, інноваційна діяльність, інноваційний продукт, інноваційне підприємство, стратегія, інноваційне зростання підприємства.

АННОТАЦИЯ

Обусловлена необходимостью разработки стратегии инновационного роста гостинично-ресторанных предприятий. Охарактеризованы вопросы, связанные со стратегическим инновационным развитием бизнес-процессов предприятий, управлением инновационной и производственной деятельностью. Изложены теоретические выводы и практические рекомендации по совершенствованию инновационных процессов гостинично-ресторанных предприятий. Определены методы управления инновационной деятельностью гостинично-ресторанных предприятий на основе формирования стратегии инновационного роста. Обоснована роль инноваций в развитии гостинично-ресторанных предприятий на современном этапе. Раскрыто содержание определения инновационного роста предприятия.

Ключевые слова: инновации, инновационное решение, инновационная деятельность, инновационный продукт, инновационное предприятие, стратегия, инновационный рост предприятия.

ANNOTATION

The necessity of working out the strategy of innovative growth of hotel and restaurant enterprises is conditioned. The questions connected with strategic innovative development of business processes of enterprises, management of innovative and industrial activity are characterized. Theoretical conclusions and practical recommendations on the improvement of innovative processes in hotel and restaurant enterprises are presented. The methods of managing the innovation activity of hotel and restaurant enterprises are determined on the basis of the formation of the strategy of

innovative growth. The role of innovations in the development of hotel and restaurant enterprises at the present stage is grounded. The content of the definition of innovative growth of the enterprise is disclosed.

Keywords: innovation, innovative solution, innovative activity, innovative product, innovative enterprise, strategy, innovative growth of the enterprise.

Постановка проблеми. Розвиток сучасного народного господарства спрямований на впровадження інновацій як під час вирішення завдань технології та організації виробництва, так і завдань управління.

Однак інноваційна політика залишається фрагментарною, в ній відсутня системність, що забезпечує зміну самої структури економіки підприємства, надання їй інноваційних якостей.

Із підвищенням ролі інновації у розвитку готельно-ресторанних підприємств на сучасному етапі стає неприйнятним використання старих управлінських підходів.

Ефективне управління інноваційною діяльністю можливо на основі розроблення і реалізації стратегії, яка використовує знання і досягнення науково-технічного прогресу як у сфері техніки і технологій, так і в практиці та веденні фінансово-господарської діяльності підприємства.

Готельно-ресторанним підприємствам необхідно створювати інновації і виводити їх на ринок постійно і швидше, ніж наявні та потенційні конкуренти.

За таких умов інновації повинні бути систематичним і контрольованим процесом. Інструментом контролю реалізації та поєднання різноманітних інновацій, а також підвищенням інноваційної активності підприємств може виступати стратегія інноваційного зростання.

Незалежно від економічного стану, займаної частки ринку, розмірів, організаційно-

правового статусу готельно-ресторанного підприємства метою управління інноваційною діяльністю є збільшення прибутку підприємства за рахунок інноватизації виробництва і структури.

У зв'язку із цим існує необхідність обґрунтування максимально ефективних інструментів управління готельно-ресторанними підприємствами, які дають змогу вийти на траєкторію інноваційного зростання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження теоретичних аспектів інноваційної діяльності готельно-ресторанних підприємств відображено у працях учених М. Хучека, Б. Санто, Л. Харта, М. Портера, Т. Брайана, С. Ілленкової та ін.; управління інноваційною діяльністю на підприємствах ресторанного господарства – в наукових працях В. Пустуна, Г. П'ятницької, В. Карсекіна, Н. Власової, М. Чорної, В. Сідун, Г. Постнова та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Необхідно визначити особливості інноваційної діяльності готельно-ресторанних підприємств в умовах стратегії інноваційного росту. Мета статті полягає у теоретичному та методичному обґрунтуванні методів управління інноваційною діяльністю готельно-ресторанних підприємств на основі формування стратегії інноваційного зростання.

Виклад основного матеріалу дослідження. нині основними факторами зростання будь-якої господарської системи є інноваційні: нова техніка, системні технології нового типу, нова організація праці і виробництва, нова мотиваційна система.

Інноваційне зростання підприємства – це довгострокове збільшення прибутку підприємства на основі реалізації продукції і послуг із використанням нових технологій, а також застосування нових організаційно-технічних і соціально-економічних рішень виробничого, фінансового, комерційного або адміністративного характеру [1].

Інноваційне зростання веде до створення і реалізації конкурентоспроможної продукції та конкурентного стану виробництва.

Для успішного досягнення поставлених інноваційних цілей необхідний спосіб управління змінами інноваційного характеру, тобто стратегія інноваційного зростання.

Стратегію інноваційного зростання можна трактувати як обраний напрям інноваційної діяльності підприємства, включаючи комплекс прийнятих рішень із розміщення інноваційних ресурсів, що призводить до збільшення прибутку і досягнення поставлених цілей [4].

За такого рівня інноваційних ресурсів реалізація стратегії надає підприємству можливості досягнення глобальних і локальних цілей з урахуванням обмежень, що виходять з макро- і мікроекономічної ситуації.

Основними показниками результативності стратегічного інноваційного управління

готельно-ресторанних підприємств є [3] зміна інноваційного потенціалу, який забезпечує досягнення цілей у майбутньому та інноваційної активності, що забезпечує чутливість суб'єктів економіки до інновацій.

У довгостроковому періоді найважливішими характеристиками є величина зростання прибутку готельно-ресторанного підприємства.

До основних положень розроблення та впровадження стратегії інноваційного зростання на підприємстві можна віднести такі.

- Діяльність щодо вибору стратегії інноваційного зростання повинна бути спрямована на формування такої стратегічної позиції, що забезпечить тривалу життєздатність підприємства в умовах, що змінюються на основі зростання інноваційного потенціалу та інноваційної активності.

- Правильний вибір стратегії дасть змогу використовувати внутрішні можливості інноваційної діяльності, виявити приховані резерви розвитку підприємства для підвищення ефективності його комерційної діяльності.

- У процесі розроблення стратегії обґрунтовуються загальні напрями розвитку, просування яких забезпечить інноваційне зростання і зміцнення позицій підприємства.

- Під час формування стратегії не можна передбачити всі можливості. Тільки в процесі інноваційного зростання відкриваються конкретні альтернативи, з'являється й більш точна інформація, тому успішне використання стратегії неможливо без постійного моніторингу та контролю інноваційного зростання.

У системі управління інноваційним зростанням виділяють чотири типи цільових економічних установок [5]:

- створення нової, більш конкурентоспроможної продукції (інноваційно-технологічні зростання);

- створення нової техніки й удосконалених технологій (модернізація);

- освоєння нових ринків збуту і технологій (ринкові новації);

- створення нової організаційної структури підприємства, системи управління виробництвом (організаційно-управлінські новації).

Виділяють такі принципи розроблення ефективної стратегії інноваційного зростання (рис. 1).

Організація управління інноваційною діяльністю здійснюється за допомогою методів, які забезпечують розроблення і реалізацію нововведень на підприємстві.

У зв'язку із цільовими економічними установками застосовують такі методи управління інноваційною діяльністю на основі формування стратегії інноваційного зростання.

- Метод на основі формування стратегії екстенсивного інноваційного зростання (створення нової, більш конкурентоспроможної продукції). Залучаються профільні наукові колективи та малі інноваційні компанії, проводиться дивер-

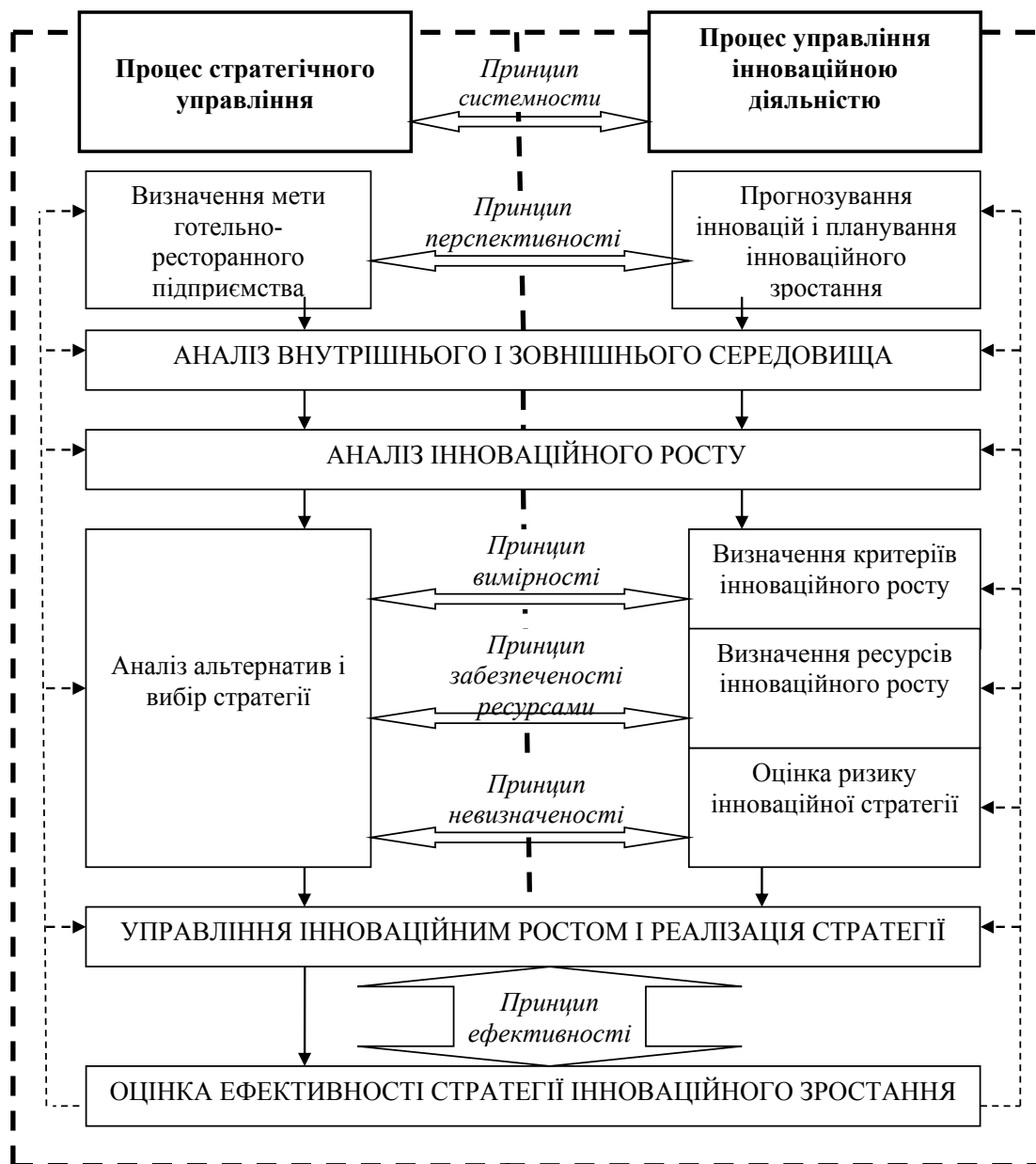

Рис. 1. Етапи процесу стратегічного управління і управління інноваційною діяльністю готельно-ресторанного підприємства

сифікація в бік високотехнологічних швидко-зростаючих сегментів ринку, ведеться активна патентно-ліцензійна політика, йде постійне створення нових продуктів.

- Метод на основі формування стратегії інтенсивного інноваційного зростання (створення нової техніки і вдосконалених технологій). Оновлюються обладнання, технології, локалізуються або впроваджуються сторонні технології, створюються дослідницькі підрозділи, завдання яких – розробляти оригінальні продукти на базі запозичених технологій, ведуться пошуки нових або незайнятих ринкових ніш, упроваджують системи автоматизованого проектування.

- Метод на основі формування стратегії диверсифікаційного інноваційного зростання

(освоєння нових ринків збуту і технологій). Розробляється маркетингова політика, відбуваються зміни в структурі, оновлюється і розширюється асортимент продукції.

- Метод на основі формування стратегії радикального інноваційного зростання (створення нової організаційної структури готельно-ресторанного підприємства, системи управління). Структуруються відносини між підрозділами, відбувається посилення ролі планування і бюджетування, оновлюються кадри, комп'ютеризується обробка управлінської інформації.

Такі методи являють собою вироблені способи впливу на інноваційну діяльність для отримання інноваційного ефекту.

Доцільність застосування того чи іншого методу залежить від завдання, яке стоїть на

даному етапі діяльності готельно-ресторанного підприємства.

Алгоритм вибору і реалізації стратегії інноваційного зростання представлений на рис. 2.

Вибір та обґрунтування кращої стратегії інноваційного зростання для кожного підприємства починається зі складання реєстру можливих базових та альтернативних стратегій.

Такий вибір здійснюється на основі формування стратегічних цілей, аналізу стану підприємства і зовнішнього середовища, аналізу інноваційного потенціалу та інноваційної активності.

1. Етап визначення мети [2]:

– встановлюються цілі розвитку і функціонування підприємства, в яких підкреслюється орієнтованість на інноваційну діяльність;

– формулюються напрями інноваційного зростання підприємства. Будується і розраховується «дерево цілей».

2. Етап стратегічного аналізу:

– аналізується внутрішнє середовище підприємства й оцінюється інноваційний потенціал;

– аналізується стан інноваційної активності підприємства;

– визначається інноваційна позиція підприємства.

3. Етап вибору напрямів стратегії інноваційного зростання:

– здійснюється підбір і оцінка альтернативних інноваційних стратегій;

– здійснюється вибір і формулюється переважна інноваційна стратегія.

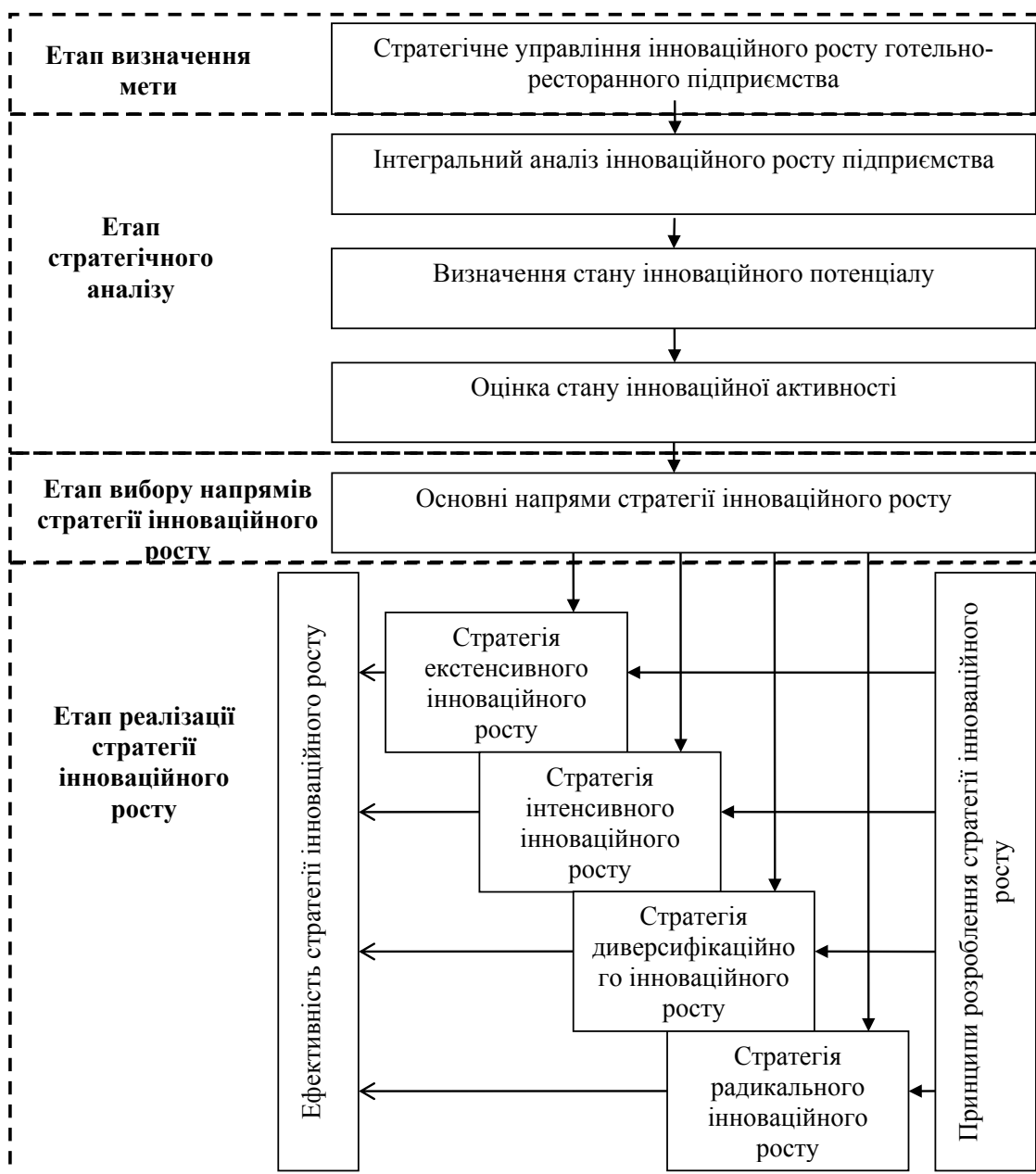

Рис. 2. Алгоритм вибору і реалізації стратегії інноваційного росту підприємства

4. Етап реалізації стратегії інноваційного зростання:

– організовується стратегічний контроль процесу реалізації проекту;

– оцінюється ефективність процесу реалізації і проводиться необхідне коректування стратегії інноваційного зростання.

Висновки. Отже, методи управління інноваційною діяльністю підприємства на основі формування стратегії інноваційного зростання включають стратегію екстенсивного інноваційного зростання (створення нової, більш конкурентоспроможної продукції), інтенсивного інноваційного зростання (створення нової техніки і вдосконалених технологій), диверсифікаційного інноваційного зростання (освоєння нових ринків збуту і технологій), радикального інноваційного зростання (створення нової організаційної структури підприємства, системи управління) і відрізняються можливістю виділення сфери застосування інноваційних технологій у системі стратегічного управління.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Безчасний Л. Інноваційна модель економічного розвитку України / Л. Безчасний, В. Мельник // Журнал європейської економіки. – 2003. – Т. 2. – С. 303.
2. Лисюк Т.В. Інноваційні технології у ресторанному, готельному господарстві та туризмі / Т.В. Лисюк // Карпатський край. Наукові студії з історії, культури, туризму. – 2016 – № 1(8). – С. 141–149.
3. Лисюк Т.В., Терещук О.С. Інновації у забезпеченні сталого розвитку готельних підприємств в Україні / Т.В. Лисюк, О.С. Терещук // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2016. – № 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://easterneurope-ebm.in.ua/index.php/2-2016-ukr>.
4. П'ятницька Г. Вплив інноваційних змін на діяльність підприємств ресторанного господарства / Г. П'ятницька, Н. П'ятницька // Економіка розвитку. – 2013. – № 1(65). – С. 122.
5. Ульянов О.В. Системный подход к формированию инновационного потенциала предприятия / О.В. Ульянов // Актуальные вопросы экономических наук : сб. материалов XXI Междунар. науч.-практ. конф. ; под общ. ред. С.С. Чернова. – Новосибирск : НГТУ, 2011. – 0,5 п.л.